

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Przedsiębiorstwa P. spółki z o.o. w K.
przeciwko W. S.A. w W.

o uchylenie wyroku sądu polubownego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2017 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 czerwca 2017 r., sygn. akt VI ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną Przedsiębiorstwa P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (dalej: „K.”) od wyroku tego Sądu z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie ze skargi K. przeciwko W. Spółce Akcyjnej w W. o uchylenie wyroku sądu polubownego.

Sąd Apelacyjny wskazał, że postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. oddalił zawarty w skardze kasacyjnej wniosek K. o zwolnienie jej od opłaty od tej skargi. Postanowienie to zostało doręczone K. w dniu 30 maja 2017 r., wobec czego termin do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej upływała w dniu 6 czerwca 2017 r. W terminie tym K. nie uiściła opłaty od skargi kasacyjnej, chociaż powinna była to uczynić bez wezwania (art. 113 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm., dalej: „u.k.s.c.”). Jako nieopłacona skarga kasacyjna podlegała zatem odrzuceniu.

Oddalając wniosek K. o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej Sąd wskazał, że zgodnie z art. 103 u.k.s.c., sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała ona, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Wystarczające udokumentowanie wniosku zwolnienie od kosztów sądowych przez osobę prawną dotyczy sfery dowodowej regulowanej przepisami o postępowaniu dowodowym (art. 227-234 k.p.c.). Zaniechania wnioskodawcy w tym zakresie powoduje zatem oddalenie wniosku. Odmienne niż w wypadku osób fizycznych, w odniesieniu do osoby prawnej przepisy wymagają wykazania przez wnioskodawcę, że nie ma ona dostatecznych środków na koszty. Podstawowe znaczenie mają tu dowody z dokumentów, które powinny być dołączone do wniosku o zwolnienie. Niewykazanie przez osobę prawną okoliczności, na których opiera wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, nie rodzi po stronie sądu obowiązku żądania odpowiednich dowodów. Dowody te nie mogą być również zastąpione dochodzeniem na podstawie art. 109 ust. 1 u.k.s.c.

K. do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej nie załączyła żadnych dowodów obrazujących jej kondycję finansową. Przedłożenie zaś przez nią później dowodów w tym zakresie nie stanowiło nowych okoliczności w rozumieniu art. 107 ust. 2 u.k.s.c., wobec czego nie mogło skutkować rozpoznaniem przez Sąd jej ponownego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Zażalenie na postanowienie z dnia 26 czerwca 2017 r. złożyła K. Zarzuciła naruszenie art. 103 u.k.s.c. w związku z art. 130 § 1 k.p.c. oraz art. 228 § 1 k.p.c. w

związku z art. 103 u.k.s.c. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w W. do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. wniosła również o rozpoznanie i uchylenie postanowienia z dnia 25 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu inicjowanym zażaleniem na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną Sąd Najwyższy, na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., może poddać kontroli wcześniejsze niezaskarżalne postanowienie sądu drugiej instancji, jeżeli miało ono wpływ na rozstrzygnięcie w kwestii odrzucenia skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102, i z dnia 12 stycznia 2017 r., I CZ 100/16, nie publ.). Postanowieniem takim jest także postanowienie oddalające wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2017 r., V CZ 54/17, nie publ.).

Zgodnie z art. 103 u.k.s.c., sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała ona, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie tych kosztów. Realizacja tego obowiązku następuje przez przedstawienie dokumentów pozwalających określić sytuację majątkową osoby prawnej, natomiast ich rodzaj zależy od rodzaju i charakteru osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., V CZ 65/16, nie publ.).

Jeśli przedstawione dokumenty nie uzasadniają wniosku, sąd nie wzywa do złożenia dalszych dokumentów, lecz rozstrzyga o wniosku merytorycznie, chyba że na podstawie art. 109 ust. 1 u.k.s.c. w grę wchodzi przeprowadzenie dochodzenia celem wyjaśnienia wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego strony domagającej się zwolnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., V CZ 65/16, nie publ.).

Jednak w razie, gdy osoba prawna we wniosku o zwolnienie od kosztów nie wskaże informacji dotyczących zasadności tego wniosku, na podstawie art. 130 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. powstaje obowiązek wezwania jej do jego

uzupełnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013 r., IV CZ 144/12, nie publ.). Sytuacja taka wystąpiła w okolicznościach sprawy. Kulpi we wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej powołała się na ogólne, bliżej niesprecyzowane okoliczności dotyczące ponoszonych przez nią w ostatnich latach strat, braku oszczędności i majątku, który mogłaby spieniężyć celem uiszczenia opłaty, a także na nieskonkretyzowane bilanse, których nie załączyła. Uzasadniało to - przed merytoryczną oceną jej wniosku - wezwanie jej do jego uzupełnienia, w tym do przedstawienia powołanych przez nią bilansów. Oddalenie jej wniosku w takim wypadku było przedwczesne.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

r.g.